

YDS CÜMLE TAMAMLAMA SORULARI: HIZLI KONTROL LİSTESİ

Kategori	İngilizce Anahtar Yapılar	Türkçe Karşılığı (Mutlaka Ara!)
1. Cümle İskeleti	Subject + VERB + Object	Özne + ... + YÜKLEM (Sonda)
2. Zıtlık	Although, Though, Even though	-e rağmen, -sa da
3. Geçiş/Zıtlık	However, Nevertheless, Yet, But	Ancak, Fakat, Yine de
4. Sebep	Because, Since, As, Now that	-dığı için, Çünkü, -dığına göre
5. Neden (İsim)	Due to, Because of, Owing to	-den dolayı, Nedeniyle, Sebebiyle
6. Sonuç	Therefore, Thus, Hence, As a result	Bu yüzden, Sonuç olarak, Böylece
7. Koşul	If, Provided that, As long as	Eğer, -şartıyla, -dığı sürece
8. Olumsuz Koşul	Unless (If ... not)	-medikçe, -mazsa
9. Amaç	To, In order to, So that	-mak için, -sın diye
10. Ekleme	Furthermore, Moreover, Besides	Dahası, Ayrıca, Yanı sıra
11. Benzetme	Just as, Similarly, Like	Tıpkı ... gibi, Benzer şekilde, ..gibi
12. Örnekleme	For example, Such as, Including	Örneğin, ... gibi, Dahil olmak üzere

SET 1

Cümle tamamlama soruları çözerken sadece bağlacın anlamına değil, cümlenin iki tarafı arasındaki **mantıksal ilişkiye** (zıtlık mı, sebep-sonuç mu, ekleme mi?) odaklanman gerekir.

1. The Antarctic ice sheets are essential for regulating global sea levels, ---- they are melting at an alarming rate due to rising temperatures.

- A) although
- B) since
- C) in addition

1. Zıtlık (Contrast - Group A)

The Antarctic ice sheets are essential for regulating global sea levels, ---- they are melting at an alarming rate due to rising temperatures.

- A) although
- B) since
- C) in addition

Çeviri: Antarktika buz tabakaları küresel deniz seviyelerini düzenlemek için temel öneme sahiptir, ancak yükselen sıcaklıklar nedeniyle endişe verici bir hızla erimektedirler.

2. The patient followed the prescribed diet and exercise routine strictly; ----, his cholesterol levels did not drop as much as the doctors expected.

- A) therefore
- B) nevertheless
- C) because

Beklenmedik Zıtlık (Contrast - Group B)

2.The patient followed the prescribed diet and exercise routine strictly; ----, his cholesterol levels did not drop as much as the doctors expected.

- A) therefore
- B) nevertheless
- C) because

Çeviri: Hasta reçete edilen diyet ve egzersiz programına sıkı sıkıya uydu; yine de kolesterol seviyeleri doktorların beklediği kadar düşmedi.

3. In many Western cultures, eye contact is seen as a sign of honesty and confidence, ---- in some Eastern cultures, it can be perceived as a lack of respect.

- A) whereas
- B) provided that
- C) because

3 Karşılaştırmalı Zıtlık (Direct Opposition)

In many Western cultures, eye contact is seen as a sign of honesty and confidence, ---- in some Eastern cultures, it can be perceived as a lack of respect.

- A) whereas
- B) provided that
- C) because

Çeviri: Pek çok Batı kültüründe göz teması dürüstlük ve güven belirtisi olarak görülür, halbuki /oysa bazı Doğu kültürlerinde saygı eksikliği olarak algılanabilir.

4. ---- the new telescope is equipped with advanced infrared sensors, it can capture images of galaxies that were previously invisible to us.

- A) Even though
- B) As
- C) Unless

4. Sebep Bildirenler (Cause)

---- the new telescope is equipped with advanced infrared sensors, it can capture images of galaxies that were previously invisible to us.

- A) Even though
- B) As
- C) Unless

Çeviri: Yeni teleskop gelişmiş kızılötesi sensörlerle donatıldığı için, daha önce bizim için görünmez olan galaksilerin görüntülerini yakalayabiliyor.

5. The sudden cancellation of the international summit was mainly ---- the unexpected political instability in the host country.

- A) due to
- B) in spite of
- C) as well as

5 ."Yüzünden / Sayesinde" (Cause Prep. Phrases)

The sudden cancellation of the international summit was mainly ---- the unexpected political instability in the host country.

- A) due to
- B) in spite of
- C) as well as

Çeviri: Uluslararası zirvenin ani iptali, temel olarak ev sahibi ülkedeki beklenmedik siyasi istikrarsızlıktan kaynaklanıyordu.

6. Antibiotic resistance is becoming a global health crisis; ----, scientists are desperately searching for alternative treatments to combat superbugs.

- A) however
- B) therefore
- C) although

6.Sonuç Bildirenler (Effect / Result)

Antibiotic resistance is becoming a global health crisis; ----, scientists are desperately searching for alternative treatments to combat superbugs.

A) however

B) therefore

C) although

Çeviri: Antibiyotik direnci küresel bir sağlık krizi haline geliyor; sonuç olarak, bilim insanları süper bakterilerle savaşmak için çaresizce alternatif tedaviler arıyorlar.

7. The documentary provides a deep insight into the lives of ancient civilizations; ----, it features interviews with world-renowned archaeologists.

- A) furthermore
- B) instead of
- C) nonetheless

7.Ek Bilgi Bildirenler (Addition)

The documentary provides a deep insight into the lives of ancient civilizations; ----, it features interviews with world-renowned archaeologists.

- A) furthermore
- B) instead of
- C) nonetheless

Çeviri: Belgesel, antik medeniyetlerin yaşamlarına dair derin bir içgörü sunuyor; dahası, dünyaca ünlü arkeologlarla yapılan röportajlara yer veriyor.

8. The government has introduced new tax incentives ---- encourage local businesses to invest more in green energy technologies.

- A) similar to
- B) in order to
- C) in addition to

8.Amaç Bildirenler (Purpose)

The government has introduced new tax incentives ---- encourage local businesses to invest more in green energy technologies.

A) similar to

B) in order to

C) in addition to

Çeviri: Hükümet, yerel işletmeleri yeşil enerji teknolojilerine daha fazla yatırım yapmaya teşvik etmek amacıyla yeni vergi teşvikleri getirdi.

9. ---- the clinical trials are completed successfully and the safety of the drug is proven, the ministry will not grant a license for its mass production.

- A) As long as
- B) Unless
- C) If

9. Koşul Bildirenler (Condition)

---- the clinical trials are completed successfully and the safety of the drug is proven, the ministry will not grant a license for its mass production.

A) As long as

B) Unless

C) If

Çeviri: Klinik deneyler başarıyla tamamlanmadıkça ve ilacın güvenliği kanıtlanmadıkça, bakanlık ilacın seri üretimi için lisans vermeyecektir.

10. Modern psychology uses various methods to treat anxiety; ----, cognitive behavioral therapy has proven to be highly effective for many patients.

- A) for instance
- B) similarly
- C) on the contrary

10. Örnekleme ve Benzetme (Exemplification / Comparison)

Modern psychology uses various methods to treat anxiety; ----, cognitive behavioral therapy has proven to be highly effective for many patients.

- A) for instance
- B) similarly
- C) on the contrary

Çeviri: Modern psikoloji, kaygıyı tedavi etmek için çeşitli yöntemler kullanır; örneğin, bilişsel davranışçı terapinin pek çok hasta için oldukça etkili olduğu kanıtlanmıştır.

11. The research team decided to focus on qualitative data ---- relying solely on statistical figures to understand social behavior.

- A) apart from
- B) rather than
- C) due to

11. "Yerine" ve "Hariç" (Substitution / Exclusion)

The research team decided to focus on qualitative data ---- relying solely on statistical figures to understand social behavior.

A) apart from

B) rather than

C) due to

Çeviri: Araştırma ekibi, toplumsal davranışı anlamak için sadece istatistiksel verilere güvenmek yerine nitel verilere odaklanmaya karar verdi.

12. ---- the results of the laboratory tests are released, the surgeons will be able to decide whether the patient needs an immediate operation.

- A) Once
- B) Just as
- C) Although

12. Vurgu ve Zaman (Emphasis / Time)

---- the results of the laboratory tests are released, the surgeons will be able to decide whether the patient needs an immediate operation.

- A) Once
- B) Just as
- C) Although

Çeviri: Laboratuvar testlerinin sonuçları yayınlandığında (yayınlanır yayınlanmaz), cerrahlar hastanın acil bir ameliyata ihtiyacı olup olmadığına karar verebilecekler.

SET 2 YDS Cümle tamamlama soruları:

1. Zıtlık Bağlaçları (Contrast - Group A)

İfadeler: Although, Even though, Though, Much as

- I. **Although** solar panels are becoming more affordable, their efficiency still depends heavily on geographical location.
Güneş panelleri daha uygun maliyetli hale **gelse de / geldiği için**, verimlilikleri hala büyük ölçüde coğrafi konuma bağlıdır.
- II. Even though antibiotics are highly effective against bacteria, they have no impact on viral infections like the common cold.
Antibiyotikler bakterilere karşı **kısmen / oldukça** etkili olsa da, soğuk algınlığı gibi viral enfeksiyonlar üzerinde hiçbir etkileri yoktur.
- III. Much as the economist argued for lower taxes, the government decided to increase them to fund social projects.
Ekonomist düşük vergileri savunsa da (savunmasına rağmen), hükümet sosyal projeleri finanse etmek için vergileri artırmaya **karar verdi / verecektir**.

2. Beklenmedik Zıtlık (Contrast - Group B)**İfadeler:** However, Nevertheless, Nonetheless, Still

- I. The theory was supported by initial experiments; however, subsequent trials failed to replicate the same results.
 - Teori ilk deneylerle desteklendi; ancak, sonraki denemeler aynı sonuçları **göstermedi / tekrarlayamadı**.
- II. The patient showed signs of improvement; nevertheless, the medical team remained cautious about the final recovery.
 - Hasta iyileşme belirtileri gösterdi; yine de, tıbbi ekip nihai iyileşme konusunda **temkinli kalmaya devam etti / temkinli kalmayı tercih etti**.
- III. Literacy rates have increased significantly; nonetheless, the quality of education remains a major concern in rural areas.
 - Okuryazarlık oranları önemli ölçüde arttı; buna rağmen, kırsal bölgelerde eğitim kalitesi temel bir **öncelik / sorun** olmaya devam ediyor.

3. Karşılaştırmalı Zıtlık (Direct Opposition)

İfadeler: While, Whereas, On the other hand

1. While mammals are warm-blooded, reptiles rely on external sources of heat to regulate their body temperature.
 - Memeliler sıcakkanlıyken, sürüngenler vücut ısılarını **düzenlemek/ artırmak** için dış ısı kaynaklarına bağımlıdırlar. (kullanırlar /güvenirler.)
2. Type 1 diabetes is usually diagnosed in childhood, whereas Type 2 diabetes often develops later in life due to lifestyle factors.
 - Tip 1 diyabet genellikle çocuklukta teşhis edilirken, Tip 2 diyabet yaşam tarzı faktörleri **ile birlikte / nedeniyle** genellikle hayatın ilerleyen dönemlerinde gelişir.
3. Some cultures value individualism; on the other hand, others prioritize collective harmony and family loyalty.
 - Bazı kültürler bireyselliliğe değer verir; **öte yandan / aynı şekilde**, diğerleri kolektif uyumu ve aile sadakatini önceler.

4. Sebep Bildirenler (Cause)**İfadeler:** Because, Since, As, Now that

- I. Since the Earth's orbit is elliptical, the distance between the Earth and the Sun varies throughout the year.
 - Dünyanın yörüngesi eliptik **olmasına karşın / olduğu için**, Dünya ile Güneş arasındaki mesafe yıl boyunca değişir.
- II. As obesity rates rise globally, health organizations are launching campaigns to promote healthier eating habits.
 - Küresel olarak obezite oranları arttığı için, sağlık kuruluşları daha sağlıklı beslenme alışkanlıklarını teşvik etmek için kampanyalar **başlatıyor / talep ediyor**.
- III. Now that the internet is accessible to almost everyone, the way people consume information has fundamentally changed.
 - İnternet artık hemen hemen herkes için erişilebilir olduğundan, insanların bilgiyi tüketme biçimi **kökten / kısmen** değişti.

5. "Yüzünden / Sayesinde" (Cause Prep. Phrases)

İfadeler: Due to, Because of, Owing to, On account of / Thanks to

1. Due to the high pressure at the bottom of the ocean, only specialized organisms can survive in such environments.
 - Okyanusun dibindeki yüksek basınç **nedeniyle / göz önüne alındığında**, bu tür ortamlarda sadece özelleşmiş organizmalar hayatta kalabilir.
2. **Thanks to recent advancements in genetic engineering, scientists can now identify hereditary diseases more accurately.**
 - Genetik mühendisliğindeki son gelişmeler **ile birlikte / sayesinde**, bilim insanları artık kalıtsal hastalıkları daha doğru bir şekilde tanımlayabiliyorlar.
3. **On account of the sudden increase in inflation, many families have had to reduce their monthly spending.**
 - Enflasyondaki ani artıştan dolayı, birçok aile aylık harcamalarını azaltmak **zorunda kalacaktır / zorunda kaldı**.

6. Sonuç Bildirenler (Effect / Result)

İfadeler: Therefore, Thus, Hence, As a result, Consequently

1. The volcano erupted violently; consequently, ash clouds covered the atmosphere and blocked sunlight for weeks.

- A) Yanardağ şiddetle patladığı için, kül bulutları atmosferi kapladı ve haftalarca güneş ışığını engelledi.
- B) Yanardağ şiddetle patladı; sonuç olarak, kül bulutları atmosferi kapladı ve haftalarca güneş ışığını engelledi.
- C) Kül bulutları atmosferi kapladı ve haftalarca güneş ışığını engelledi çünkü yanardağ şiddetle patladı.
- D) Kül bulutları atmosferi kapladı ve haftalarca güneş ışığını engelledi; sonuç olarak, yanardağ şiddetle patladı.

2. The virus spreads through respiratory droplets; therefore, wearing masks is essential to prevent transmission.

- A) Virüs solunum damlacıkları yoluyla yayılır; bu nedenle, bulaşmayı önlemek için maske takmak esastır.
- B) Virüs solunum damlacıkları yoluyla yayıldığı için bulaşmayı önlemek için maske takmak esastır

3. The city invested heavily in public transport; thus, traffic congestion has decreased by 20% over the last year.

- A) Şehir toplu taşımaya büyük yatırım yaptı; yine de, trafik sıkışıklığı geçen yıl %20 oranında arttı.
- B) Trafik sıkışıklığı geçen yıl %20 oranında arttı; bu yüzden, şehir toplu taşımaya büyük yatırım yaptı.
- C) Şehir toplu taşımaya büyük yatırım yaptı; böylece, trafik sıkışıklığı geçen yıl %20 oranında azaldı.
- D) Şehir toplu taşımaya büyük yatırım yapmasıyla birlikte, trafik sıkışıklığı geçen yıl %20 oranında azaldı.

7. Ek Bilgi Bildirenler (Addition)

İfadeler: Moreover, Furthermore, In addition, Additionally

1. The telescope can capture high-resolution images; moreover, it can detect infrared radiation from distant stars.

- A) Teleskop yüksek çözünürlüklü görüntüler yakalayabilir; dahası, uzak yıldızlardan gelen kızılötesi radyasyonu tespit edebilir.
- B) Teleskop yüksek çözünürlüklü görüntüler yakalayabilir; ancak, uzak yıldızlardan gelen kızılötesi radyasyonu tespit edebilir.

2. Smoking damages the lungs; furthermore, it increases the risk of developing various types of cancer.

- A) Sigara içmek akciğerlere zarar vermesinin yanı sıra çeşitli kanser türlerinin gelişme riskini artırır.
- B) Sigara içmek akciğerlere zarar verir; dahası, çeşitli kanser türlerinin gelişme riskini artırır.

3. The museum offers free entry to students; in addition, it provides guided tours in multiple languages.

- A) Müze öğrencilere ücretsiz giriş imkanı sunmanın yanı sıra birden fazla dilde rehberli turlar sağlıyor.
- B) Müze öğrencilere rehberli turlar sağlıyor; ek olarak, birden fazla ücretsiz giriş imkanı sunuyor.
- C) Müze öğrencilere ücretsiz giriş imkanı sunuyor; ek olarak, birden fazla dilde rehberli turlar sağlıyor.

8. Amaç Bildirenler (Purpose)

İfadeler: In order to, So as to, So that

- 1. Engineers designed the bridge with flexible joints so that it could withstand powerful earthquakes.**
 - A) Mühendisler köprüyü, güçlü depremlere dayanabilsin diye esnek eklemlerle tasarlarlar.
 - B) Mühendisler köprüyü, güçlü depremlere dayanabilsin diye (dayanabilmesi için) esnek eklemlerle tasarlayacaktır.
 - C) Mühendisler köprüyü, güçlü depremlere dayanabilsin diye esnek eklemlerle tasarladılar.
- 2. Surgeons sterilize their instruments carefully so as to prevent any potential infections during the operation.**
 - A) Cerrahlar, operasyon sırasında olası enfeksiyonları önlemek için aletlerini dikkatle sterilize ederler.
 - B) Cerrahlar, operasyon sırasında tüm enfeksiyonları önlemek için aletlerini dikkatle sterilize ederler.
- 3. In order to protect local industries, the government decided to impose higher tariffs on imported goods.**
 - A) Yerel endüstrileri korumak isteyen hükümet, ithal mallara daha yüksek gümrük vergileri koymaya karar verdi.
 - B) Yerel endüstrileri korumak amacıyla, hükümet ithal mallara daha yüksek gümrük vergileri koymaya karar verdi.
 - C) Yerel endüstrileri korumak istediği için hükümet, ithal mallara daha yüksek gümrük vergileri koymaya karar verdi.

9. Koşul Bildirenler (Condition)

İfadeler: If, Unless, Provided that, As long as

1. Unless a catalyst is used, the chemical reaction will proceed too slowly to be observed in a classroom setting.

- A) Bir katalizör kullanılmadıkça, kimyasal reaksiyon bir sınıf ortamında gözlemlenemeyecek kadar yavaş ilerleyecektir.
- B) Bir katalizör kullanılmadığı sürece, kimyasal reaksiyon bir sınıf ortamında gözlemlenemeyecek kadar yavaş ilerleyecektir.
- C) Bir katalizör kullanılmadığı için, kimyasal reaksiyon bir sınıf ortamında gözlemlenemeyecek kadar yavaş ilerleyecektir.

2. Provided that the patient remains stable, she will be discharged from the intensive care unit tomorrow.

- A) Hastanın durumu stabil kalması şartıyla, yarın yoğun bakım ünitesinden taburcu edilebilir.
- B) Hastanın durumu stabil kalması şartıyla, yarın yoğun bakım ünitesinden taburcu edilmesi gerekir.
- C) Hastanın durumu stabil kalması şartıyla, yarın yoğun bakım ünitesinden taburcu edilecek.

3. Democracy can thrive as long as the citizens actively participate in the political process.

- A) Vatandaşlar siyasi sürece aktif olarak katıldığı sürece demokrasi gelişir.
- B) Vatandaşlar siyasi sürece aktif olarak katıldığı sürece demokrasi gelişebilir.
- C) Vatandaşlar siyasi sürece aktif olarak katıldığı sürece demokrasi gelişecektir.

10. Örneklem ve Benzetme (Exemplification / Comparison)**İfadeler:** For instance / For example, Similarly / Likewise**1. Many gases exhibit predictable behavior; for instance, oxygen and nitrogen expand when heated.**

- A) Birçok gaz öngörülebilir davranış sergiler; bu yüzden, oksijen ve azot ısıtıldığında genişler.
- B) Birçok gaz öngörülebilir davranış sergiler; örneğin, oksijen ve azot ısıtıldığında genişler.
- C) Birçok gaz öngörülebilir davranış sergiler; dahası, oksijen ve azot ısıtıldığında genişler.

2. Regular physical activity improves heart health; similarly, a low-sodium diet helps maintain healthy blood pressure levels.

- A) Düzenli fiziksel aktivite kalp sağlığını iyileştirir; bu yüzden, düşük sodyumlu bir diyet sağlıklı kan basıncı seviyelerinin korunmasına yardımcı olur.
- B) Düzenli fiziksel aktivite kalp sağlığını iyileştirir; bunun aksine, düşük sodyumlu bir diyet sağlıklı kan basıncı seviyelerinin korunmasına yardımcı olur.
- C) Düzenli fiziksel aktivite kalp sağlığını iyileştirir; benzer şekilde, düşük sodyumlu bir diyet sağlıklı kan basıncı seviyelerinin korunmasına yardımcı olur.

3. The Roman Empire fell due to internal conflicts; likewise, many other civilizations have collapsed because of political instability.

- A) Roma İmparatorluğu iç çatışmalar nedeniyle çöktü; aynı şekilde, diğer birçok medeniyet siyasi istikrarsızlık yüzünden yıkıldı.
- B) Roma İmparatorluğu iç çatışmalar nedeniyle çöktü; aynı şekilde, diğer birçok medeniyet siyasi istikrarsızlık gibi nedenlerle yıkıldı.

11. "Yerine" ve "Hariç" (Substitution / Exclusion)

İfadeler: Instead of, Rather than, in place of

Hariç : Except for, / but / with the exception of / **-den başka:** Apart from / Aside from / other than

1. Many modern cars use electricity instead of gasoline to reduce carbon emissions.

- A) Pek çok modern araba, karbon emisyonlarını azaltmak için benzin yerine elektrik kullanıyor.
- B) Pek çok modern araba, karbon emisyonlarını azalttığı için için benzin yerine elektrik kullanıyor

2. Doctors often recommend lifestyle changes rather than immediate surgery for mild cases of back pain.

- A) Doktorlar, hafif bel ağrısı vakaları için yaşam tarzı değişiklikleri yerine genellikle hemen ameliyat yapmayı önerirler.
- B) Doktorlar, hafif bel ağrısı vakaları için hemen ameliyat yapmak yerine genellikle yaşam tarzı değişikliklerini önerirler.
- C) Doktorlar, hafif bel ağrısı vakaları için yaşam tarzı değişiklikleri işe yaramazsa genellikle ameliyat yapmayı önerirler.

3. Apart from its historical significance, the city is also known for its vibrant contemporary art scene.

- A) Tarihi öneminin yanı sıra (hariç/dışında), şehir çağdaş sanat ortamıyla da ilgi çeker.
- B) Tarihi öneminin yanı sıra (hariç/dışında), şehir canlı çağdaş sanat ortamıyla da tanınır.
- C) Tarihi öneminin yanı sıra (hariç/dışında), şehir çağdaş sanat ortamıyla da tanınır.

12. Vurgu ve Zaman (Emphasis / Time)**İfadeler:****pekiştirme için:** In fact / Indeed,**Yapar yapmaz:** Once, As soon as / the moment / the minute / when

- 1. Once the temperature reaches 100°C , water begins to evaporate and turn into steam.**
 - A) Sıcaklık 100°C 'ye ulaştığında, su buharlaşmaya ve buhara dönüşmeye başlar.
 - B) Sıcaklık 100°C 'ye ulaşırsa, su buharlaşmaya ve buhara dönüşmeye başlar.
- 2. Early detection of cancer is vital; in fact, it significantly increases the chances of successful treatment.**
 - A) Kanserin erken teşhisi hayati önem taşır; aslında (hatta), başarılı tedavi şansını önemli ölçüde artırır.
 - B) Kanserin erken teşhisi hayati önem taşır; bu yüzden, başarılı tedavi şansını önemli ölçüde artırır.
- 3. As soon as the new law was passed, citizens began to protest against its strict regulations.**
 - A) Yeni yasa geçer geçmez, vatandaşlar yasanın katı düzenlemelerine karşı protest ettiler.
 - B) Yeni yasa geçer geçmez, yasanın katı düzenlemelerine karşı protestolar başladı.
 - C) Yeni yasa geçer geçmez, vatandaşlar yasanın katı düzenlemelerine karşı protestolara başladılar.

13. Reformation Açıklama ve Yeniden İfade Etme

İfadeler: In other words, That is (to say), Namely, = **yani (başka bir deyişle)**,

The patient is suffering from acute insomnia; **that is to say**, he has been unable to maintain a consistent sleep pattern for several weeks."

Çeviri: Hasta akut uykusuzluk çekiyor; **yani (başka bir deyişle)**, birkaç haftadır tutarlı bir uyku düzeni sürdüremiyor.

Düzeltilme, " (Correction): Rather / or / Or rather / instead

"The policy was not a complete failure, **or rather**, it succeeded in areas that the government had not initially prioritized."

Çeviri: Politika tam bir başarısızlık değildi, **daha doğrusu (veya şöyle demeli)**, hükümetin başlangıçta öncelik vermediği alanlarda başarılı oldu.